

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
20 november 2020

Kenmerk
COS/U202000944
Lbr. 20/082

Telefoon
070 3738393

Bijlage(n)

-

Onderwerp
Inwerkingtreding Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm)

Samenvatting

Naar verwachting treedt de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) op 1 december a.s. in werking. Met oog op de inwerkingtreding en de veranderingen waar gemeenten mee te maken krijgen, stuur ik u hierbij een brief met bijlage van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Justitie en Veiligheid (JenV) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Hierin wordt u geïnformeerd over de veranderingen die de Twm met zich meebrengt voor de totstandkoming van maatregelen, de verantwoordelijkheidsverdeling en de bestuurlijke verhoudingen.

Daarnaast brengen wij een aantal instrumenten onder uw aandacht, die u kunt gebruiken bij de invulling van uw verantwoordelijkheden na de inwerkingtreding van de wet.

Aan de leden**Datum**

20 november 2020

Kenmerk

COS/U202000944

Lbr. 20/082

Telefoonnummer

070 3738393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Inwerkingtreding Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm)

Geacht college en gemeenteraad,

Naar verwachting treedt de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) op 1 december a.s. in werking. Deze wet heeft als doel om de Coronamaatregelen een specifieke wettelijke basis te bieden en deze steviger democratisch te verankeren. De Tijdelijke wet kent een centrale sturing, maar sluit daarnaast aan bij de bestuurlijke verhoudingen die buiten crisissituaties gelden, en voorziet in mogelijkheden voor lokaal maatwerk. De structuur van aanwijzingen en noodverordeningen maakt plaats voor ministeriële regelingen. Dit brengt een verandering in verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de burgemeester en de voorzitter van de veiligheidsregio's met zich mee. Bevoegdheden op decentraal niveau komen in beginsel bij de burgemeester te liggen, met betrokkenheid van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders bij het door de burgemeester gevoerde bestuur.

Het is van belang te benadrukken dat de fase waarin de bestrijding van het virus zich bevindt bepalend is voor de mate waarin lokaal maatwerk aan de orde kan zijn. Op dit moment is de situatie dusdanig ernstig dat uniforme maatregelen genomen zijn door het Rijk. De eerste ministeriële regeling voorziet dan ook niet in aanvullende ontheffingsmogelijkheden of bevoegdheden voor de burgemeester.

Met oog op de inwerkingtreding en de veranderingen waar gemeenten mee te maken krijgen, stuur ik u hierbij een [brief met bijlage](#) van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Justitie en Veiligheid (JenV) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Hierin wordt u geïnformeerd over de veranderingen die de Twm met zich meebrengt voor de totstandkoming van maatregelen, de verantwoordelijkheidsverdeling en de bestuurlijke verhoudingen.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag

070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Om u daarnaast zoveel mogelijk te voorzien van nuttige instrumenten voor de inwerkingtreding van de wet, hebben wij de volgende instrumenten ontwikkeld:

- **Voorbeeld-beleidskaders** tijdelijke wet Covid-19 (een versie voor burgemeesters en een versie voor voorzitters veiligheidsregio's). Deze voorbeeld-beleidskaders zijn opgesteld door de VNG en het secretariaat van het Veiligheidsberaad, in afstemming met het Rijk. De voorbeeld-beleidskaders geven richting aan de afwegingen die regionaal en lokaal gemaakt kunnen worden ten aanzien van de inwerkingtreding en implementatie van de wet en zijn opgesteld op verzoek van leden van het Veiligheidsberaad en de interbestuurlijke klankbordgroep.
- Een **juridische handreiking** Tijdelijke wet maatregelen Covid-19, in samenwerking met Pels Rijcken. Deze handreiking gaat in op de aanvullende bevoegdheden die de gemeente in de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 krijgt. De handreiking bevat heldere en systematische toelichtingen, voorbeelden, aandachtspunten en overzichtelijke schema's en formats.
- Er zijn **vaakgestelde vragen** en antwoorden te vinden op de VNG website.
- Er zijn in de week van 16 november twee **webinars** georganiseerd over de wet, in samenwerking met het ministerie van BZK en Pels Rijcken.

Al deze instrumenten kunt u vinden op: <https://vng.nl/artikelen/tijdelijke-wet-maatregelen-covid-19>

Mocht u toch prangende vragen hebben, dan kunt u terecht bij de daarvoor speciaal ingerichte **helpdesk**. U kunt uw vragen sturen aan covid19@vng.nl. Deze worden door de VNG in samenwerking met het IFV / LOT-C en de ministeries beantwoord.

Ik hoop dat u de komende tijd baat hebt bij deze documenten en producten.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur

Aan alle burgemeesters en de voorzitters van de
veiligheidsregio's

cc: de Kring van Commissarissen, Nederlands
Genootschap van Burgemeesters, Nederlandse Vereniging
van Raadsleden, Wethoudersvereniging, de Vereniging
van Gemeentesecretarissen en de Vereniging van
Griffiers

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk

Kenmerk
2020-0000655823

Uw kenmerk

Datum **20 NOV 2020**
Betreft Voorbereiding op inwerkingtreding Twm

Geachte burgemeesters en voorzitters van de veiligheidsregio's,

Het streven is erop gericht dat de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) op 1 december 2020 in werking treedt. De Twm heeft als doelstelling het creëren van een steviger democratische legitimatie van de maatregelen die nodig zijn voor de bestrijding van de epidemie en het bieden van een specifieke wettelijke basis voor maatregelen die grondrechten beperken. Ook biedt de Twm ruimte voor lokaal en regionaal maatwerk, waardoor gerichte maatregelen per gebied kunnen worden getroffen en andere gebieden niet meer beperkingen ondervinden dan nodig is. Het uitgangspunt blijft: landelijk waar het moet, lokaal maatwerk waar het kan.

Met deze brief informeren wij u over de veranderingen die de Twm met zich brengt voor de totstandkoming van maatregelen, verantwoordelijkheidsverdeling en bestuurlijke verhoudingen. In de [bijlage bij deze brief](#) treft u hiertoe een nadere toelichting op een aantal concrete thema's voor de uitvoeringspraktijk: lokaal maatwerk, de ontheffingsbevoegdheid van de burgemeester, de positie van de voorzitter van de veiligheidsregio, de toepasselijkheid van artikel 39 van de Wet veiligheidsregio's en de GRIP-structuur en de positie van de gemeenteraad. Ten slotte informeer ik u over de ondersteuningsstructuur voor gemeenten.

Totstandkoming van maatregelen

Onder de Twm wordt de veilige afstand bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld en worden de andere maatregelen ter bestrijding van de epidemie vastgesteld en uitgewerkt bij ministeriële regeling. Het is daarom de bedoeling dat tegelijk met de Twm twee ministeriële regelingen in werking treden. Het gaat om regelingen waarin:

- de maatregelen zoals die op dat moment gelden in de noodverordening zijn opgenomen;
- een regeling voor de mondkapjesplicht.

De systematiek van de Twm maakt het mogelijk om maatregelen op- of af te schalen (qua zwaarte) als dat nodig is voor de bestrijding van de epidemie en tevens om lokale of regionale afwegingen mogelijk te maken. Voor de goede afstemming van landelijke, regionale en lokale maatregelen is een afwegingskader onontbeerlijk. Bij brief van 13 oktober jl. is de Tweede Kamer

Datum

Kenmerk
2020-0000655823

door de minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport geïnformeerd over de routekaart die wordt ingezet om het virus te bestrijden. Doel van de routekaart is om inzichtelijk te maken welke instrumenten er zijn en welke maatregelen bij een bepaald epidemiologisch beeld ingezet (kunnen) worden, en biedt daarmee houvast om snel en gericht te komen tot voorspelbare maatregelen via ministeriële regelingen. Daarbij geldt dat de routekaart zich kan blijven ontwikkelen aan de hand van lessen uit de crisisaanpak.

Voor de doelmatigheid van de maatregelen en een goede implementatie is de betrokkenheid van het lokaal bestuur bij de besluitvorming over de maatregelen van belang, omdat zij een rol heeft bij de uitvoering en goed zicht heeft op de inpassing van de maatregelen in de praktijk. Net als nu het geval is zullen betrokken ministeries, de VNG en het Veiligheidsberaad op verschillende niveaus geregeld overleg hebben over de getroffen en te treffen maatregelen. Dit biedt de mogelijkheid om informatie uit te wisselen over de effectiviteit van (lokale) maatregelen in relatie tot de ontwikkeling van het virus, de risico inschaling en de noodzaak van op- of afschaling van maatregelen via ministeriële regelingen. Het Veiligheidsberaad behoudt vanwege de coördinerende rol van de voorzitters van de veiligheidsregio's een belangrijke rol bij de bovenregionale afstemming en bij de afstemming met het kabinet. Daarbij betrekken de voorzitters van de veiligheidsregio's de informatie en signalen die zij van de burgemeesters in het regionaal beleidsteam ontvangen.

(Beperkte) Ruimte voor lokaal maatwerk op korte termijn

De fase waarin de bestrijding van het virus zich bevindt is bepalend voor de mate waarin lokaal en regionaal maatwerk aan de orde kunnen zijn. Op dit moment hebben vrijwel alle regio's een hoog inschalingsniveau (zeer ernstig) wat ertoe heeft geleid dat het kabinet heeft besloten op het niveau van het Rijk uniforme maatregelen te nemen om het aantal besmettingen terug te brengen. De eerste ministeriële regeling die de juridische basis vormt voor deze maatregelen voorziet dan ook niet in aanvullende ontheffingsmogelijkheden voor de burgemeester of bevoegdheden voor de burgemeester om plaatsen aan te wijzen waar bepaalde maatregelen gelden. Bij wijzigingen van de geldende maatregelen in opvolgende ministeriële regelingen, wordt zo mogelijk opnieuw beoordeeld of meer ruimte voor lokaal maatwerk tot de mogelijkheden behoort. Dan wordt het mogelijk in te spelen op lokale ontwikkelingen rond het virus, ontstaat meer ruimte voor lokale afwegingen en kan meer lokale controle en verantwoording plaatsvinden door gemeenteraden.

Verantwoordelijkheidsverdeling en bestuurlijke verhoudingen

Ook onder de Twm ligt de regie bij het Rijk. De minister van VWS geeft leiding aan de bestrijding van de epidemie. Maatregelen worden op basis van de wet bij ministeriële regeling vastgesteld door de minister van VWS, minister van JenV en minister van BZK, in overeenstemming met de minister wie het aangaat. Hierdoor worden geen aanwijzingen meer gegeven aan de voorzitters van de veiligheidsregio's zoals in de huidige situatie het geval is.

Datum

Kenmerk
2020-0000655823

Aansluiten bij reguliere bestuurlijke verhoudingen

Een andere wijziging is dat met de Twm wordt aangesloten bij de bestuurlijke verhoudingen die buiten crisissituaties van toepassing zijn. Dat wil zeggen dat bevoegdheden om uitvoering te geven aan maatregelen die in de Twm zijn neergelegd (specifieke bevoegdheden voor de burgemeester, toezicht en handhaving) niet bij de voorzitters van de veiligheidsregio's liggen, maar op gemeentelijk niveau, met controlemogelijkheden van de gemeenteraad.

Rol voorzitter veiligheidsregio in relatie tot burgemeester

De voorzitters van de veiligheidsregio blijven in algemene zin belast met de bestrijding van de epidemie door de coördinerende en signalerende rol en het uitoefenen van specifieke bevoegdheden uit het al langer bestaande hoofdstuk V van de Wet publieke gezondheid. De ervaring van de voorzitters van de veiligheidsregio's en hun regionale beleidsteams blijft dus benut, en is van waarde bij de afstemming over de inzet van lokale bevoegdheden. Het ligt voor de hand dat de burgemeester de lokale afwegingen afstemt met omliggende gemeenten en/of in het regionaal beleidsteam van de veiligheidsregio. De voorzitter van de veiligheidsregio kan via het regionaal beleidsteam inzichten over de landelijke bestrijding delen die van belang zijn voor de afwegingen op lokaal niveau. De minister van VWS kan een bevoegdheid die in de Twm bij de burgemeester is belegd, tijdelijk bij een voorzitter van de veiligheidsregio beleggen, indien de uitoefening van die bevoegdheid leidt tot gevolgen van meer dan plaatselijke betekenis, of ernstige vrees voor ontstaan daarvan.

Rol gemeenteraad en college van B&W

Ook voor de rol van de raad en het college van burgemeester en wethouders is de inwerkingtreding van de Twm van betekenis. In de Twm is immers ruimte gemaakt voor lokale afwegingen waar dat gelet op de bestrijding kan. Over die lokale afwegingen kan rechtstreeks debat plaatsvinden tussen de burgemeester en de gemeenteraad. Net als voor alle andere bevoegdheden die de burgemeester als eenhoofdig orgaan uitoefent, legt hij hierover verantwoording af aan de raad. Gemeenteraden en burgemeesters bepalen de precieze wijze van verantwoording zelf. De behoefte en de wijze waarop deze verantwoording plaatsvindt, zal per gemeente verschillen en is bij uitstek een zaak die het lokaal bestuur zelf kan invullen. In de Twm is ook vastgelegd dat de burgemeesters de wethouders betreft zodat zij alle nodige informatie hebben voor de uitvoering van de taken die zij benutten om de maatregelen goed te laten landen in hun gemeente. Te denken valt aan taken op het terrein van het sociaal domein, onderwijs en de fysieke leefomgeving.

Ondersteuningsstructuur

Door de VNG en het ministerie van BZK is een ondersteuningsstructuur ingericht die door gemeentebestuurders, raadsleden en gemeenteambtenaren gebruikt kan worden bij de uitvoering van de Twm. Ook de andere betrokken ministeries (JenV, VWS) leveren hieraan hun inhoudelijke expertise. Via de ondersteuningsstructuur wordt onder meer gezorgd voor een helpdeskfunctie bij de VNG waar bestuurders, raadsleden en ambtenaren met vragen terecht kunnen over de Twm en de onderliggende ministeriële regelingen waarin maatregelen hun grondslag vinden, een goede informatievoorziening over de werking van de wet (via website en

Datum

Kenmerk
2020-0000655823

Handreiking Tijdelijke wet maatregelen covid-19 voor gemeenten) en is er gericht aandacht voor lokale bevoegdheden in de gemeentelijke praktijk (bijvoorbeeld door middel van webinars). Ook de veiligheidsregio's, het Nederlands Genootschap voor Burgemeesters en andere beroepsorganisaties zijn goed aangesloten op deze ondersteuningsstructuur. Op initiatief van het Veiligheidsberaad en de VNG is een regionaal en lokaal voorbeeldbeleidskader opgesteld voor veiligheidsregio's en gemeenten.

De helpdeskfunctie en website met relevante informatie over de Twm voor gemeenten zijn in werking en bereikbaar via: covid19@vng.nl en <https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/wetgeving-covid-19>.

Ten slotte wil ik mijn waardering uitspreken voor uw inspanningen om de inwerkingtreding van de Twm voortvarend en zorgvuldig te laten landen in uw praktijk. Ik ben u zeer erkentelijk voor de verantwoordelijkheid die u voelt om de bestrijding van de epidemie in gezamenlijkheid en goede afstemming voort te zetten.

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Hugo de Jonge

De minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus